

SLUTTRAPPORT- BEDRIFTSUTVIKLING I YTRE RYFYLKE

(HJELMELAND, STRAND OG SANDNES) 1998-2022

Generelt

Prosjektet startet i 1998 som et 3-årig prosjekt, som ble videreført i 2001 med nye 2 år. I 2003 ble prosjektet igjen videreført inntil videre. Så vidt det vites, har det aldri blitt snakk om at noen kommuner vil avslutte samarbeidet, annet enn da Sandnes ville trekke seg ut i 2020, noe de ikke gjorde. Statsforvalteren har vært arbeidsgiver og finansierer 50 %, Strand og Hjelmeland 20 % hver og Sandnes 10 %. Fram til og med 2019 finansierte Innovasjon Norge 25 %. Innovasjon Norge og Rogaland fylkeskommune sitter i styringsgruppa sammen med jordbrukssjefer og en politiker fra hver kommune. Nærings-sjefer, i de kommunene som har det, blir også invitert. Vanligvis har det vært to styringsgruppemøter i året. I 2007 og 2012 var prosjektleder engasjert hos Innovasjon Norge i noen måneder. I deler av 2008, 2009 og 2010 fungerte prosjektleder som næringsansvarlig i Strand kommune i en brøkdel av en stilling. Prosjektet skiftet navn fra Bygdeutvikling i Ytre Ryfylke til Bedriftsutvikling i Ytre Ryfylke i 2016.

I perioden 1998-2022 har ca. 1400 personer hatt 2500 forretningsideer. 1000 har hatt en forretningside, mens 400 har hatt flere enn 1 forretningside. En av oppfinnerne har hatt 9 ulike mer eller mindre gode ideer, men ingen er realisert.

Antall etablerere	1400	
Antall forretningsideer	2500	
Sandnes (Forsand)	154	11 %
Hjelmeland	336	24 %
Strand	798	57 %
Andre kommuner*	126	9 %
Landbrukstilknnyta	602	43 %
Arbeidsledige **	142	6 %
Utenlandsk opprinnelse	168	12 %
Kvinner	518	37 %
Reiseliv	456	
Frukt og bær	271	
Matforedling	219	
Kulturnæringer	247	
Landbruk (skog og jord) ***	320	
Handel	105	
Konsulenttjenester	101	
Inn på tunet	99	
Helse og velvære	93	
Servering	88	
Oppfinnelser	60	
Andre	441	

*Hovedsakelig frukt, bær og noen bioenergiforespørsler

**antall personer som har fått skrevet næringsfaglige vurderinger

***inkl.bioenergi, biogass, stein, kraftverk, juletre, sagbruk

De siste årene har antall henvendelser økt. Det å skape sin egen arbeidsplass er 80 % person, 10 % ide og 10 % rett tid. Ser en på perioden 1998-2022 så har 65 % av de som tok kontakt starta egen virksomhet, og av disse igjen eksisterer 50 % den dag i dag.

Media

Små notiser i lokal- og regionalavisene var vanlig i starten av prosjektperioden. Etter hvert ble det skrevet nettartikler og seinere ble stort sett sosiale medier benyttet. Facebooksida Starte egen bedrift i Strand, Forsand og Hjelmeland ble startet i 2011 og har 1261 følgere og Instagramkonto @bygdeutvikling har 516 følgere. Nesten 4000 medieoppslag har prosjektet hatt i 1998-2022, derav ca. 800 oppslag i aviser

Arrangementer

Over 350 møter, kurs og studieturer er holdt med nærmere 10 000 deltakere. Det har vært møter om juletre, sosiale medier, kvinnenettverk, bioenergi, mat, bygdeservice, skattefunn, oppfinnere, nasjonal turistveg, Lysefjorden, fruktsafari, økonomi, reiseliv, inn på tunet, landbruksbygg i tre, miljøfyrtårn, solceller, IBU-midler for å nevne noe. På enkelte møter har det vært 120 personer, mens på andre har det vært 4. I 2017 ble det arrangert 33 møter, mens det i korona-året 2020 bare ble arrangert 5 møter. I snitt er det holdt 15 møter i året

Arbeidsoppgaver

Halvparten av tiden har gått med til å arrangere møter, kurs, studieturer med mer, mens den andre halvparten har vært etablererveiledning, svært ofte 1:1. I begynnelsen av prosjektet ble nyetablereren møtt hjemme på gården, mens de seinere årene har det også vært flere møter på kontoret, samt i det aller siste Teams-møter. Etablererne får hjelp til å strukturere tankene sine, det blir laget en forretningsmodell, de får tips om nettsider de bør besøke (skape.no, skatteetaten.no, altinn.no, entreprenurdy.com, domene.shop og så videre). En god del etterspør finansiering, men det er bare de færreste som er i målgruppa til Innovasjon Norge. De som er i målgruppa, får god hjelp i søknadsprosessen

Kvinnenettverk, inn-på-tunet-løftet, bygdeservice, bioenergi, Nasjonal turistveg Ryfylke, Fjellam frå Ryfylke, juletre, mat fra Ryfylke og reiseliv i Lysefjorden har vært viktige arbeidsoppgaver i hele perioden. I 2004 var prosjektet med på et pilotprosjekt om førstelinje-tjenesten som skulle gi mange gode verktøy. Disse verktøyene hadde vi fra før. Det prosjektet kanskje blir husket best for, er fruktsatsinga i Rogaland. Fra 2014 og fram til i dag er det plantet over 500 dekar eple og 100 dekar moreller i tunnel. 20 helt nye fruktdyrkere og 12 av de «gamle» fruktprodusentene dyrker nå etter tett-plantingsprinsippet der en kan få over 3500 kg eple pr dekar. Årlig verdiskaping er beregnet til minst 43 millioner kroner på frukt

Fra 2016 har prosjektleder vært i styringsgruppa for skape.no, noe som har vært meget nyttig.

En halv milliard kroner til Ytre Ryfylke

Fra Innovasjon Norge er det i perioden løyvd over 500 millioner kroner i lån og tilskudd til 680 prosjekter

Alle tall i 1000 kr	1998-2021
Lån	348,9 millioner
Tilskudd	162,6 millioner
Garanti	4,3 millioner
Sum	515,8 millioner

Den prosentvise fordelinga mellom kommunene er 48 % til Hjelmeland, 41 % til Strand og 11 % Forsand (Sandnes).